

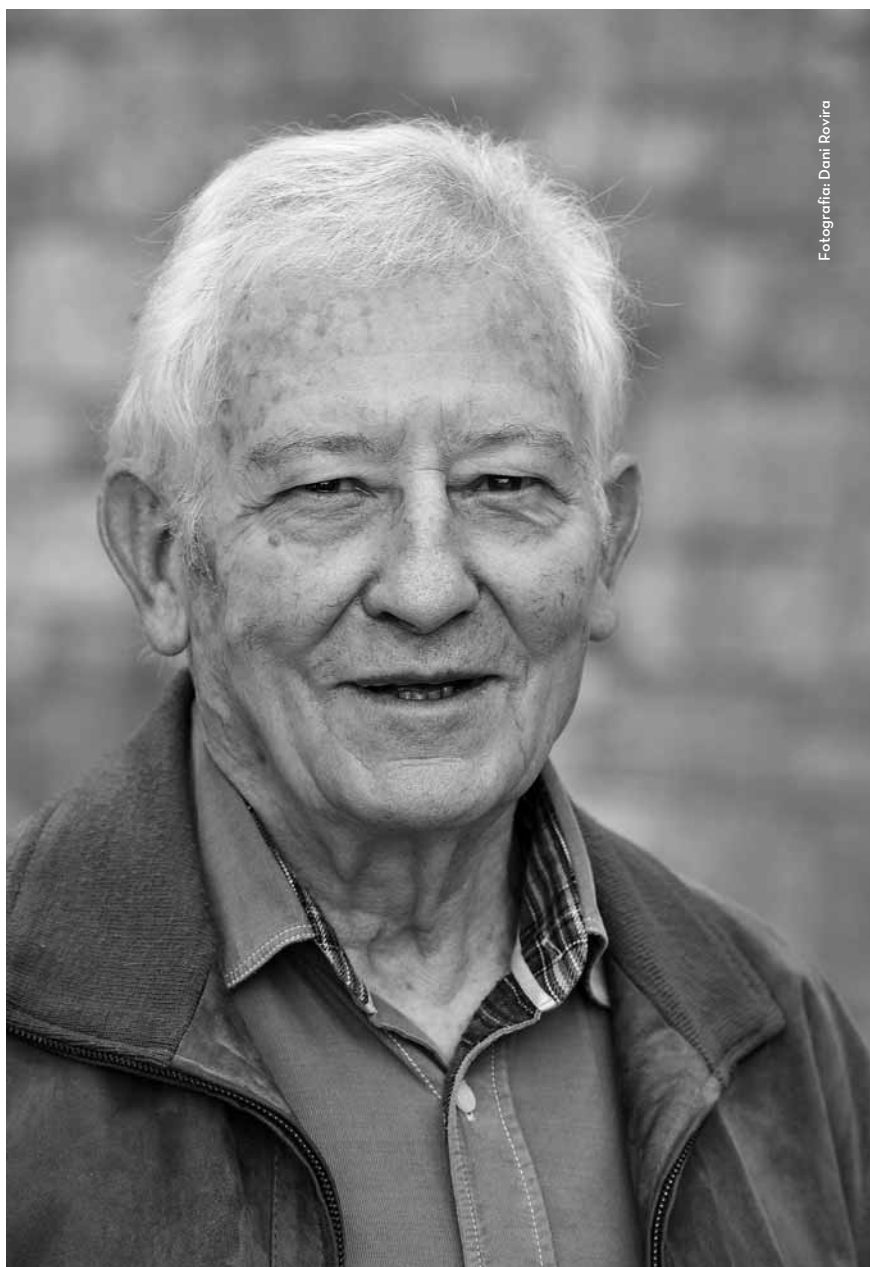
FRANCESC
ESTEVE

*Mirades a
la memòria*

del 21 de juny
al 20 d'octubre
de 2013

Museu de
Montserrat

Fotografia: Dani Rovira

Francesc Esteve o el neorealisme fotogràfic

Francesc Esteve (Sabadell, 1932) s'inicia en la fotografia acabada la Guerra Civil, cap al 1943. Copsa els moments socials de la seva ciutat i es fa autoretrats. La seva primera producció i la més intensa s'esdevé entre els anys cinquanta i seixanta; després ha de conjuminar la seva passió per la càmera amb la feina de l'empresa familiar. Esteve, però, mai no ha deixat de fotografiar i de condensar amb el seu ull prodigiosos un temps i un país.

Connecto Francesc Esteve i la seva fotografia en blanc i negre dels anys cinquanta i seixanta amb el cinema neorealista que es feia a la Itàlia d'aleshores. Quan miro al MNAC *El nen dels diaris*, fotografia realitzada a Sant Feliu de Guíxols, no deixo de recordar el món d'imatges que en aquell mateix temps ens serviren Visconti o Antonioni. M'agraden especialment les seves sèries *La sisena flota* o *Àngel Tobies*, que dialoguen amb les grans aportacions de l'avantguarda fotogràfica del moment i que es conserven al Museu Nacional d'Art de Catalunya. Hi ha molt de Fellini en els seus retrats de nens i en les seves vistes dels mercats, especialment en la imatge tendra i nostàlgica *El nen del sucre*.

En les imatges que ens serveix Esteve res no és arbitrari ni anecdòtic. Més enllà del costumisme social, el fotògraf cerca la veritat de la vida que hi ha al darrere dels seus personatges, i concentra en ells multitud de matisos que li aporta la fotografia en blanc i negre: unes imatges que ens arriben amb la qualitat de la plata. La seva obra és un mirall eficaç i senzill del món que ha viscut. No hi ha retòrica barroca, és pura prosa poètica.

Francesc Esteve s'ha guanyat per mèrits propis un lloc en la crònica social fotogràfica del nostre país, ja que a través del seu ull atent ha sabut copsar una època i una ciutat: Sabadell. És, doncs, ben just que el Museu de Montserrat li faci, amb aquesta mostra, el reconeixement que es mereix.

Artur Ramon i Navarro

Antiquari i historiador de l'art

Francesc Esteve o el neorrealismo fotográfico

4

Francesc Esteve (Sabadell, 1932) se inicia en la fotografía después de la Guerra Civil, hacia 1943. Capta los movimientos sociales de su ciudad y se autorretrata con frecuencia. Su primera producción y la más intensa se produce entre los años cincuenta y sesenta; después debe combinar su pasión por la cámara con el trabajo en la empresa familiar. Sin embargo, Esteve nunca dejó de fotografiar y condensar con su ojo prodigioso un país y una época.

Conecto Francesc Esteve y su fotografía en blanco y negro de los años cincuenta y sesenta con el cine neorrealista tan característico de la Italia de entonces. Cuando miro en el catálogo del MNAC *El niño de los periódicos*, fotografía realizada en Sant Feliu de Guíxols, no puedo menos que recordar el mundo de imágenes que en aquel mismo tiempo nos servían Visconti o Antonioni. Me gustan especialmente sus series *La sexta flota* o *Ángel Tobías*, que dialogan con las grandes aportaciones de la vanguardia fotográfica del momento y que se conservan en el Museo Nacional de Arte de Catalunya. Hay mucho de Fellini en sus retratos de niños y en sus vistas de mercados, especialmente en la imagen tierna y nostálgica *El niño del azúcar*.

En las imágenes que nos proporciona Esteve no hay nada arbitrario ni anecdótico. Más allá del costumbrismo social, el fotógrafo busca la verdad de la vida que late tras sus personajes y concentra en ellos una multitud de matices que le aporta la fotografía en blanco y negro: unas imágenes que nos llegan con la calidad de la plata. Su obra es un espejo eficaz y sencillo del mundo que ha vivido. No hay retórica barroca, es pura prosa poética.

Francesc Esteve se ha ganado por méritos propios un lugar en la crónica social fotográfica de nuestro país, ya que a través de su ojo atento ha sabido captar una época y una ciudad: Sabadell. Es, pues, muy justo que el Museo de Montserrat le honre con el reconocimiento que se merece.

Artur Ramon i Navarro

Anticuario e historiador del arte

Francesc Esteve or neorealist photography

Francesc Esteve (Sabadell, 1932) becomes involved in the world of photography after the Civil War, around 1943. He captures social moments in his hometown and starts taking self-portraits. His first set of works, which is his most intense, takes place in the fifties and the sixties. Later on, he has to reconcile his love of the camera with his work at the family business. However, he never stops taking photographs, continuing to reflect a time and a country through his wonderful vision.

I see a connection between Francesc Esteve's black and white photography of the fifties and the Italian neorealist cinema of that time. When I look at *'The paperboy'* at the MNAC (National Art Museum of Catalonia), taken at Sant Feliu de Guíxols, I can't help but being transported to the world of images that Visconti or Antonioni were creating at the time. I am especially fond of his series *'The sixth fleet'* or *'Angel Tobias'*, kept at the MNAC, which are connected to the greatest works of avant-garde photography of the time. There is a lot of Fellini in his portraits of children and in his visits to markets, especially in his tender and nostalgic image *'The sugar boy'*.

There is nothing arbitrary or anecdotal in any of Esteve's works. He goes beyond social customs, searching the deeper truths about life that lie behind his characters, bestowing upon them a multitude of nuances through his black and white photography and thus transforming them into images that reach us with precious quality. His work is an effective and straightforward mirror of his world. There is no baroque-like rhetoric, only pure poetic prose.

Francesc Esteve has earned a place in the photographic social chronicle of our country on his own merits, capturing an epoch and the city of Sabadell through his observant eye. Therefore, it is only fair that the Museum of Montserrat gives a well deserved recognition to the artist with this exhibition.

Artur Ramon i Navarro

Antique dealer and art historian

Francesc Esteve i Soley (Sabadell, 1932) és fill d'una família industrial sabadellenca. Llicenciat en Dret, s'inicia en la fotografia de la mà del seu pare.

6

El 1957 ingressa al Càmera Club de Sabadell. En la dècada dels 50 les seves fotografies van guanyar diversos premis en els concursos més prestigiosos del moment, com el de l'Agrupació fotogràfica de Catalunya, impulsat per Luis Navarro, o el de Sant Adrià del Besòs. Era l'època daurada de l'associacionisme fotogràfic. A partir de 1961 comença la part més productiva de la seva obra. S'allunya dels concursos, ja que no li plauen els paràmetres i la visió fotogràfica que propugnen, i inicia un camí de llibertat creativa tant tècnica com temàtica que ja no abandonarà mai. La seva obra s'allunya del pictorialisme i de l'amaneirament. Hi predominen els llocs amb moviment com mercats, fires, desfilades, processons... Per a ell la fotografia havia de ser sobretot un reflex de la societat actual, un seguit de situacions quotidianes traspuades pels personatges amb els seus costums i relacions i l'atmosfera pròpia d'aquell moment. Els anys 50 i 60 que ell retrata són els de la reconstrucció de la postguerra i dels canvis del pas de l'autarquia a l'obertura de fronteres, de l'allau migratori provocat per la nova industrialització i el seu contacte amb els inicis d'un desvetllament cultural català.

Les circumstàncies professionals i personals l'obliguen a un llarg parèntesi en l'activitat artística. Trenta anys després, a partir de la seva jubilació, torna a fixar l'objectiu en els paisatges i persones sabadellenques que li són propis, amb el mateix afany de veritat i ironia, però amb la nova complaença de veure que el país es reviscola.

L'any 2000 el Museu d'Art de Sabadell li dedica una exposició antològica i edita un catàleg amb imatges de 1943 a 1998. Ha exposat amb fotògrafs com Francesc Català Roca o Xavier Miserachs i la seva obra forma part del fons del Museu d'Art de Sabadell i del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Ha col·laborat en diverses exposicions i publicacions. Entre les més recents, l'any 2006 va publicar el llibre *Passatgers*, amb textos de Joan Cuscó, que inclou unes 200 fotografies informals de sabadellenques.

7 **Francesc Esteve i Soley** (Sabadell, 1932) procede de una familia industrial sabadellense. Licenciado en Derecho, se inicia en la fotografía siguiendo los pasos de su padre.

En 1957 ingresa en el Cámara Club de Sabadell. En la década de los 50 sus fotografías ganaron varios premios en los concursos más prestigiosos del momento, como el de la Agrupación Fotográfica de Catalunya, impulsado por Luis Navarro, o el de Sant Adrià del Besòs. Era la época dorada del asociacionismo fotográfico. A partir de 1961 comienza la etapa más fecunda de su obra. Se aleja de los concursos, pues le disgustan los parámetros y la visión fotográfica que éstos propugnan, e inicia un camino de libertad creativa tanto técnica como temática que ya jamás abandonará. Su obra se aleja del pictorialismo y el amaneramiento. Predominan los lugares donde reina el movimiento como mercados, ferias, desfiles, procesiones... Para él la fotografía debería ser ante todo un reflejo vivo de la sociedad, un conjunto de situaciones cotidianas generadas por los personajes con sus costumbres y relaciones y por la atmósfera propia de aquel momento. Los años 50 y 60 que él retrata son los de la reconstrucción de la postguerra y de los cambios del paso de la autarquía a la apertura de fronteras, de la masiva inmigración provocada por la nueva industrialización y su contacto con el todavía tímido despertar cultural catalán.

Las circunstancias profesionales y personales le obligan a un largo paréntesis en la actividad artística. Treinta años después, a partir de su jubilación, vuelve a enfocar el objetivo hacia los paisajes y personas sabadellenses que son los suyos propios, con el mismo afán de verdad e ironía, pero con la nueva satisfacción de ver que el país se reanima.

El año 2000 el Museo de Arte de Sabadell le dedica una exposición antológica y edita un catálogo con imágenes de 1943 a 1998. Ha compartido exposiciones con fotógrafos del más alto nivel como Francesc Català Roca o Xavier Miserachs y su obra forma parte del fondo del Museo de Arte de Sabadell y del Museo Nacional de Arte de Catalunya. Ha colaborado en varias exposiciones y publicaciones, entre las más recientes, el libro *Passatgers (Pasajeros)*, publicado en 2006 con textos de Joan Cuscó, que incluye unas 200 fotografías informales de sabadellenses.

Francesc Esteve i Soley (Sabadell, 1932) is the son of an industrial family of Sabadell. He has a degree in Law, and entered the world of photography following in his father's footsteps.

8

In 1957 he became a member of the Sabadell Camera Club. During the fifties his photographs were awarded prizes in some of the most prestigious competitions of the time, like that of the 'Agrupació fotogràfica de Catalunya', organised by Luis Navarro, or that of Sant Adrià del Besòs. It was the golden era of photography associations. In 1961 he started the most productive part of his work. He shunned competitions (he was not pleased with the parameters and the photographic visions they advocated) and he took a path of creative freedom, both technical and thematic, which he has never stopped following. His work distances itself from pictorialism and mannerism, and places with a lot of movement, like markets, fairs, parades, processions, etc. are prevalent. To him, photography had to be above all a reflection of contemporary society, a continuum of daily situations in which customs, relationships and the atmosphere of the time emanated through the characters. Depicted in his photographs are the fifties and the sixties of the post-war reconstruction, the change from autarchy to open borders, the new industrial migrant waves, and his contact with the early awakenings of Catalan culture.

He is later forced to take a long break in his artistic activities due to professional and personal circumstances. Thirty years on, as a retired man, he puts the lens back on the scenes and people of Sabadell he had always focused on, with the same irony and thirst for the truth, but this time with a new pleasure in seeing the country recover.

In the year 2000, the Sabadell Museum of Art held an anthological exhibition of his work and published a catalogue of images from 1943 to 1998. He has exhibited his work alongside photographers such as Francesc Català Roca or Xavier Miserachs, and his work is part of the permanent exhibitions of the Sabadell Museum of Art and the National Art Museum of Catalonia (MNAC). He has also contributed to various exhibitions and publications. Amongst the recent ones we find the publication of the book *Passatgers* (*Passengers*) in 2006, with written texts by Joan Cuscó, which includes 200 informal photographs of people from Sabadell.

L'home de la bandera vermella, que corria davant el tren de maniobres

El hombre de la bandera roja, que corría delante del tren de maniobras
The man with the red flag, who run in front of the shunting locomotive

Barcelona, 1957

Guardabarreres i guardaagulles
Guardabarreres y guardagujas
Crossing keeper and switchman
Sabadell, 1957

Nen amb piles de plats (Mercat)
Niño con montones de platos (Mercado)
Boy with piles of plates (Market)
Sabadell, 1958

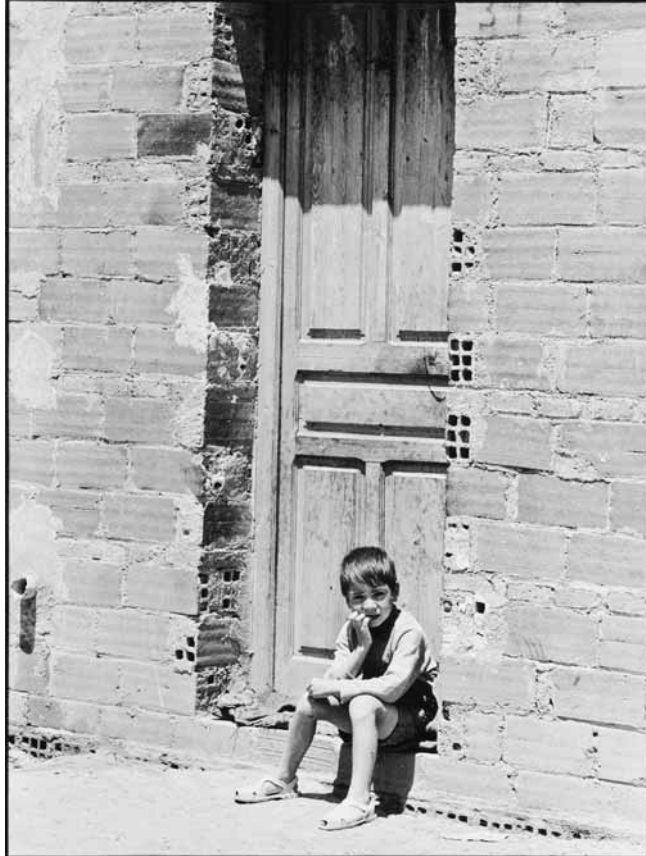
Quatre sobre el Biscuter (autoretrat).

Francesc Esteve i Soley, Xavier Vendrell i Escriu, Ramon Pujol i Pons, Josep Farriol i Martí.

Cuatro sobre el Biscuter (autorretrato).

Four on the Biscuter (self-portrait).

Les Arenes, 1956

Nen assegut al portal de casa seva (Torrent del Capellà)
Niño sentado en el portal de su casa (Torrent del Capellà)
Boy sitting at the entrance of his house (Torrent del Capellà)
Sabadell, 1959

Sortida del "cole" (Torrent del Capellà)
Salida del "cole" (Torrent del Capellà)
School hometime (Torrent del Capellà)
Sabadell, 1959

L'amic Xavi (Xavier Vendrell i Escriu)
El amigo Xavi (Xavier Vendrell i Escriu)
My friend Xavi (Xavier Vendrell i Escriu)
Sabadell, 1960

Reparació i càntir d'aigua
Reparación y cántaro de agua
Repairs and water pitcher
Castellar del Vallès, 1960

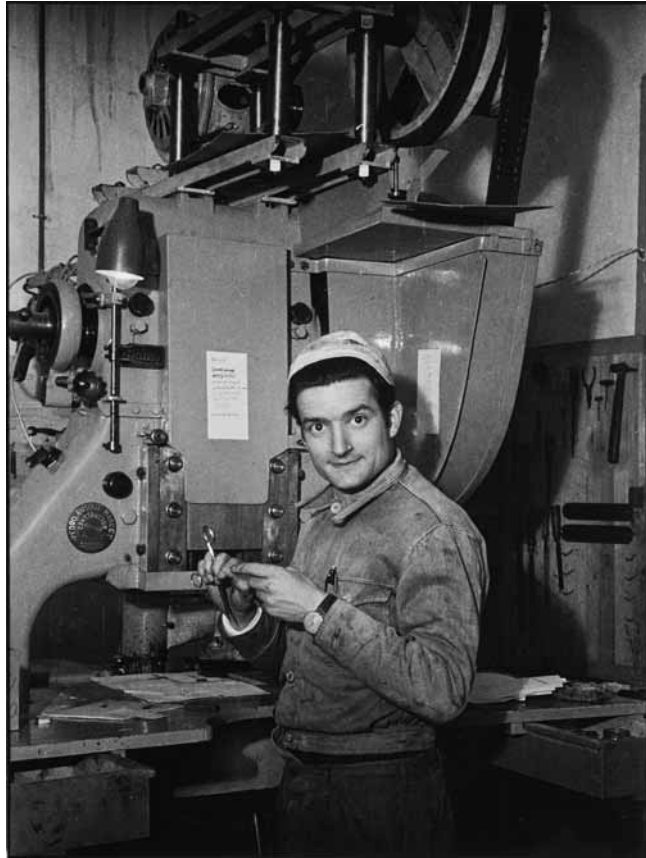

El nen dels diaris
El niño de los periódicos
The paperboy
Sant Feliu de Guíxols, 1967

La noia de la tómbola
La chica de la tómbola
Tombola girl
Sabadell, 1967

Xavier Sallent i Custòdio. La primera màquina d'Educa-Sallent
Xavier Sallent Custòdio. La primera màquina de Educa-Sallent
Xavier Sallent i Custòdio. *The first Educa-Sallent machine*
Sabadell, 1957

Migdiada al Mercat
Siesta en el Mercado
Afternoon nap in the Market
Sabadell, 1958

El revisor dels FFCC
El revisor de los FFCC
FFCC conductor
Sabadell-Barcelona, 1968

En un carrer de Sant Llorenç Savall
En una calle de Sant Llorenç Savall
On a street in Sant Llorenç Savall
Sant Llorenç, 1962

"Panam's"
Barcelona, 1960

Peixateres
Pescaderas
Fishmongers
Barcelona, 1960

El nen del sucre
El niño del azúcar
The sugar boy
Sabadell, 1960

El carretó (Mercat). La silueta dels Escolapis al fons

La carretilla (Mercado). La silueta de los Escolapis al fondo

The trolley (Market). Outline of the Escolapis in the background.

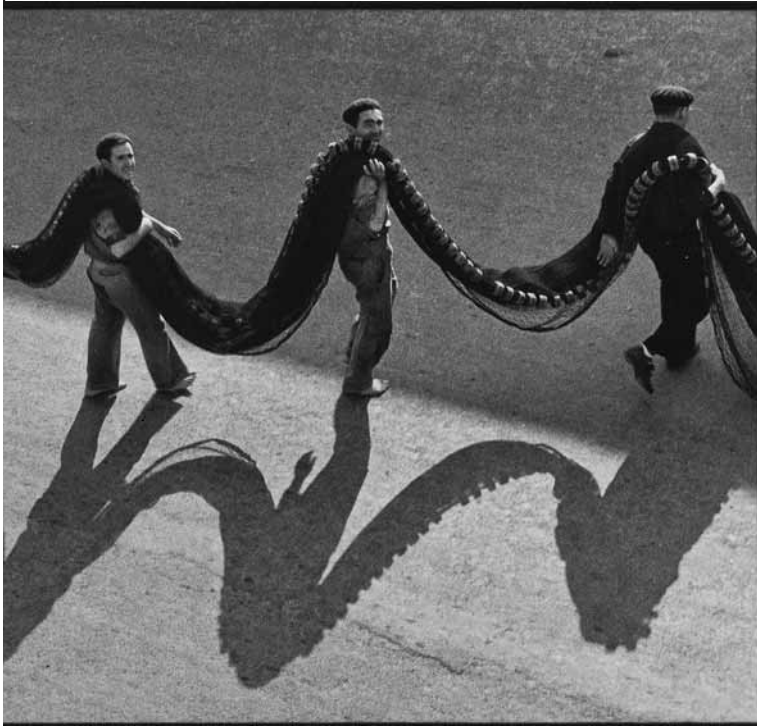
Sabadell, 1961

L'escala (Mercat)
La escalera (Mercado)
The stairs (Market)
Sabadell, 1958

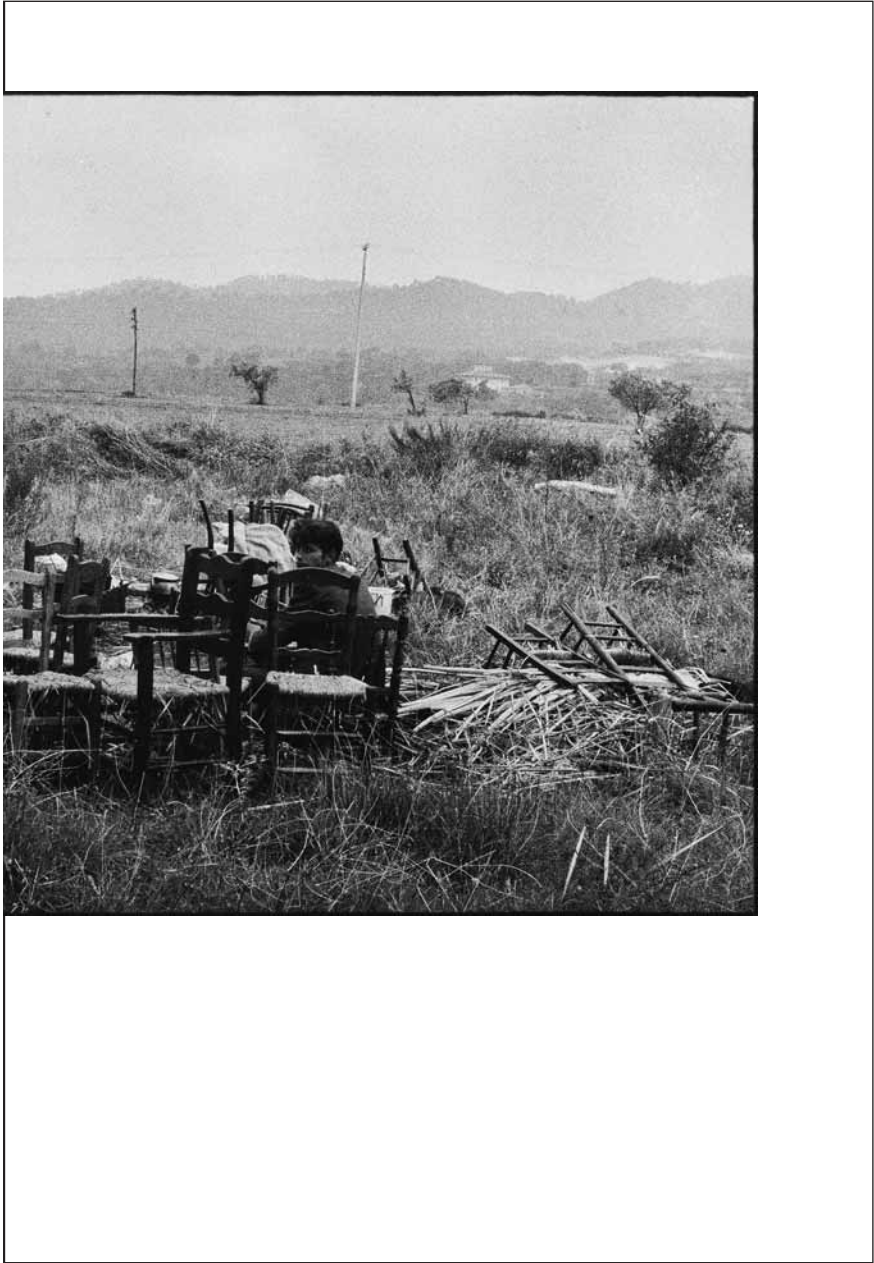

Pescadors amb xarxa
Pescadores con red
Fishermen with nets
Barcelona, 1960

El gitano que arregla cadires
El gitano que repara sillas
The gipsy man who fixes chairs
Sabadell, 1968

Josep Pla i Casadevall
Barcelona, 1959